

Makale Gönderilme Tarihi 2018-01-25

Kabul Tarihi 2018-03-07

TÜRK SİGORTA SEKTÖRÜNÜN EKONOMİK, POLİTİK VE YASAL ÇERÇEVEDE DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Fuat ÇAMLİBEL²

İlyas AKHİSAR³

Kaşif Batu TUNAY⁴

ÖZ

Bu çalışmada, sigorta sektörünün görünümünü (hayat branşı ve hayat dışı branşında) sigorta primi, aracilar, sigorta şirketlerinde meydana gelen birleşmeler, iflaslar gibi durumları 2013 yılından bu yana mevzuat, ekonomik ve politik olaylar çerçevesinde bir değerlendirme yaparak sektörün genel durumunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Sigorta sektöründe yaşanan gelişmeler, sigorta primleri, acente ve brokerlerde yaşanan sorunlar, mevzuat değişikliklerinin getirmiş olduğu yenilikleri, ekonomik ve politik gelişmeler ışığında incelenmiştir. Çalışmada primlerde meydana gelen dalgalanmaların aracilar ve sigorta şirketleri arasında ilişkileri hangi düzeyde etkilediği, ekonomideki gelişmeler sektöre yaşattığı sorunlar, yasal değişikliklerin, araciları ve şirketleri hangi düzeylerde etkilediği ve ortaya çıkardığı sorunlar tespit edilmiştir. Sigorta sektöründe aktörlerinin neler yapması gerekliliğinin ele alınarak çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Özel Sigorta, Aracilar, Sigorta Şirketleri

Jel Kodu: G22, G24

THE EVALUATION OF ECONOMIC, POLITICS AND LEGAL FRAMEWORK FOR TURKISH INSURANCE SECTOR

ABSTRACT

In this study, it was aimed to reveal the general situation of the sector by evaluating the insurance premium, intermediaries, mergers and bankruptcies that occurred in the insurance sector (life branch and non-life branch), insurance companies and bankruptcies since 2013 within the framework of legislation, economic and political events. Developments in the insurance sector, insurance premiums, problems in agencies and brokers, innovations introduced by legislative changes, economic and political developments are examined. The extent to which the fluctuations in the premiums in the study affected the relations between the intermediaries and the insurance companies, the developments in the economy, the problems experienced by the sector, the legal changes, the effects of the intermediaries and the companies, and the problems that are emerged. In the insurance sector, the solution suggestions are presented by taking into consideration the necessity of what actors should do.

Key words: Private Insurance, Agents, Insurance Companies

Jel Codes: G22, G24

1 10-13 Ağustos 2017 tarihleri arasında düzenlenen Dimitri Yavorinitski 1. Uluslararası Avrupa Sosyal Bilimler Kongresi'nde sunulan "Türk Sigorta Sektörünün Ekonomik, Politik ve Yasal Çerçeve Değerlendirilmesi" başlıklı sözlü bildirisinin makale formatındaki halidir.

2 Öğr.Gör., Cumhuriyet Üniversitesi, Zara Ahmet Çuhadaroğlu Meslek Yüksekokulu, fcamlibel@cumhuriyet.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-0439-2502>.

3 Prof.Dr., Kocaeli Üniversitesi, İktisadi ve idari Bilimler Fakültesi, ilyas.akhisar@kocaeli.edu.tr

4 Doç.Dr., Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, batu.tunay@marmara.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-9040-5831>.

GİRİŞ

Sigorta sektörü ülkemizde finans sektörünün lokomotifliğini yapan alanların başlarında gelmektedir. Sektör özellikle 14.06.2017 tarih ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun yürürlüğe girmesi ve 13.01.2011 tarihinde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun çıkartılması ile sektörde hızlı bir değişim ve gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmelere baktığımızda aracı kurumlarda (acenteler ve brokerler), eksperlik sisteminde, sigortacılıkla ilgili yeni özellikli kurumların oluşmasında, acentelerin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde örgütlenmesinin yolu açılmış, tarife ve talimatlarda bir takım değişiklikler yaşanmış, yasa koyucunun sigortacılıkla ilgili çıkarmış olduğu bir takım kanun, yönetmelik ve tebliğlerle sektörü ciddi boyutlarda etkilemiş ve tüm bunların sonucunda sektörde yapısal değişiklikler yaşanmıştır.

Son yıllarda sigorta şirketlerinin sermaye yapılarında önemli ölçüde yabancı sermaye ağırlıklı hale gelmiş, yerli sermayeye sahip sigorta şirketlerinin sayısı bir hayli azalmıştır. Dünyanın birçok ülkesinde Tekafül (İslami Sigortacılık) sigortacılığı uygulamalarının yansımaları ülkemizde de başgöstermeye başlayarak Tekafül sigortacılığı yapan sigorta şirketleri sektörde kendini göstermeye başlamıştır.

Sigortacılık bu dönemde kendini yeniden tanımlamaya başlamış, teminat altına alınamayan birçok risk artık teminat kapsamına alınmaya başlanmıştır. Sigorta, kişilerin ve kurumların risklerini belli bir prim ödeyerek teminat veren kurumlara risklerinin transfer edilmesidir. Sigortacılıkla ilgili literatürde birçok tanım yapılmasına karşılık tam bir tanım yapmak zordur. Ancak yine de en kapsamlı tanım olarak yasa koyucunun yaptığı tanımdır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1401. Maddesinin I.bendine göre "Sigorta sözleşmesi, sigortacının bir prim karşılığında, kişinin para ile ölçülebilir bir menfaatini zarara uğratan tehlikenin, rizikonun, meydana gelmesi hâlinde bunu tazmin etmeyi ya da bir veya birkaç kişinin hayat süreleri sebebiyle ya da hayatlarında gerçekleşen bazı olaylar dolayısıyla bir para ödemeyi veya diğer edimlerde bulunmayı yükümlendiği sözleşmedir." diye tanımlamaktadır. (Türk Ticaret Kanunu, 2011). Sektörün gelecekte yeni risklerin çıkmasıyla birlikte ileride yeni tanımlamalarda yapılacaktır.

1.LİTERATÜR

Bu konuda son yıllarda yapılmış çalışmalara baktığımızda dünyada ve Türkiye'de sigortacılık gelişimi üzerine çalışmaların ele alındığını görmekteyiz.

(Özüdoğru, 2017)Türkiye'de prim üretiminin Avrupa Birliği ülkelerine göre oldukça düşük olduğunu, sigorta şirketlerinin müşteriye özel fiyatlandırma ve yapmış oldukları kampanyalar ile sigorta yaptırانların ödedikleri primlerde azaltıcı unsur olmuştur.

(Sezal, 2017)çalışmasında genç nüfusun ekonomiye olan katkısından bahsederek, sigorta bilincinin artmasının sektörü olumlu biçimde etkileyeceğini ifade etmiştir. Tekafül (İslami Sigortacılık) sisteminin sigorta sektörüne olan etkisi incelenmiş ve konvansiyonel (geleneksel) sigortadan farklı yönleri ortaya konulmuştur. Ülkemizdeki tekafül sigortacılığının ülkemizdeki durumu ele alınarak İslami danışma kurumlarının oluşturulması, retafül şirketinin kurulması ve risk sermayesinin artırılmasının gerekliliği gibi çeşitli öneriler ortaya koymuştur.

(Yurdakul ve Dalkılıç, 2016) sigorta şirketlerinin dijital sigortacılıktan giderek artan oranda faydalandığını, sigorta şirketlerinin bir kısmının dijital sigorta uygulamalarına geçmişken bazılarının geçmediğine değinmiştir. Sonuç olarak dijital sigortacılığa geçişlerde şirketlerin bir kültür değişimine gideceğini ifade etmiştir.

(Kayaköy ve Taş, 2015) Türkiye'nin ekonomisinin büyüdüğünü ve genç nüfusun ekonomiyi etkilediğini, pazardaki büyümenin yabancı sermayeli şirketlerin ülkemize geleceğini ve sigorta bilincinin artırılması gerekliliğini ifade etmişlerdir.

(Saka,2017) müşterilerin ihtiyaçları doğrultusunda ürün ve hizmet üretmeyen sigorta şirketlerinin sektörü olumsuz etkilediğini, bankasürans faaliyetlerinin ise karşımıza yeni bir iş ve

inceleme alanı olduğunu, bankalar genel olarak birden fazla sigorta firmasıyla çalıştığı ortaya çıkmıştır.

2.TÜRKİYE'DE SİGORTA SEKTÖRÜNÜN GENEL GÖRÜNÜMÜ

Ülkemizde sigorta şirketleri hayat ve emeklilik dalında ve hayat dışı alanda olmak üzere 2 şekilde faaliyetlerini göstermektedir. Birde bunların dışında reasürans şirketleri bulunmaktadır.

Tablo 1.Sigorta Şirketlerinin 2013-2017 arası Sayıları

Yıllar	Hayat Dışı	Hayat ve Emeklilik	Genel Toplam
2013	33	29	62
2014	36	29	65
2015	36	28	64
2016	36	26	62
2017	36	23	59

*Kaynak:*www.tsb.org.tr adresinden derlenmiştir. (<https://www.tsb.org.tr/resmi-istatistikler.aspx?pageID=909>)

Tablo'1 e baktığımızda yıllar itibariyle hem hayat dışında dalında ve hem de hayat ve Emeklilik dalında faaliyette bulunan sigorta şirketlerinin sayısında belirgin bir artış olmadığı görülmüştür.

Tablo 2.01.01.2017-31.12.2017arasında Sigorta Şirketlerinin Branş Bazında Prim Üretimi

Branş Adı	2017-12		2016-12		Değişim (%)	Reel Değişim (%)
	Toplam Üretim (TL)	Pazar Payı %	Toplam Üretim (TL)	Pazar Payı %		
KAZA	1.681.666.334	4,24%	1.431.582.588	4,04%	17,47%	4,96%
HASTALIK-SAĞLIK	5.028.210.997	12,68%	4.226.078.010	11,92%	18,98%	6,31%
KARA ARAÇLARI	6.914.873.075	17,44%	6.170.691.462	17,41%	12,06%	0,13%
Kasko	6.914.873.075	17,44%	6.170.691.462	17,41%	12,06%	0,13%
RAYLI ARAÇLAR	11.068	0,00%	11.068	0,00%	0,00%	0,00%
HAVA ARAÇLARI	114.153.481	0,29%	105.544.386	0,30%	8,16%	-3,36%
SU ARAÇLARI	218.148.439	0,55%	177.523.623	0,50%	22,88%	9,80%
NAKLİYAT	651.957.892	1,64%	549.455.622	1,55%	18,66%	6,02%
YANGIN VE DOĞAL AFETLER	5.745.814.955	14,49%	4.827.636.262	13,62%	19,02%	6,34%
GENEL ZARARLAR	4.355.429.952	10,98%	3.498.930.670	9,87%	24,48%	11,22%
KARA ARAÇLARI SORUMLULUK	12.994.973.501	32,77%	12.931.210.415	36,48%	0,49%	-10,21%
Trafik-Yeşil Kart Dahil	12.428.693.997	31,34%	12.433.651.634	35,08%	-0,04%	-10,69%
HAVA ARAÇLARI SORUMLULUK	131.775.217	0,33%	128.611.351	0,36%	2,46%	-8,45%
SU ARAÇLARI SORUMLULUK	26.402.168	0,07%	22.117.064	0,06%	19,37%	6,66%
GENEL SORUMLULUK	1.021.217.237	2,57%	816.065.370	2,30%	25,14%	11,81%
KREDİ	173.718.087	0,44%	171.623.322	0,48%	1,22%	-9,56%
KEFALET	50.021.130	0,13%	30.392.023	0,09%	64,59%	47,06%

FİNANSAL KAYIPLAR	325.760.102	0,82%	234.860.838	0,66%	38,70%	23,93%
HUKUKSAL KORUMA	225.030.843	0,57%	123.119.421	0,35%	82,77%	63,31%
DESTEK	1.318.624	0,00%	2.535.191	0,01%	-47,99%	-53,53%
HAYATDIŞI TOPLAM	39.660.483.104	85,3%	35.447.988.684	87,6%	11,9%	0,0%
HAYAT TOPLAM	6.844.080.012	14,7%	5.038.808.257	12,4%	35,8%	21,4%
GENEL TOPLAM	46.504.563.115	100,0%	40.486.796.941	100,0%	14,9%	2,6%

Kaynak: <https://www.tsb.org.tr/resmi-istatistikler.aspx?pageID=909>

Tablo'2 ye baktığımızda en fazla prim üretiminin kara araçları sorumluluk sigortalarında gerçekleştiğini, en az prim üretiminin ise raylı araçlar sigortasında gerçekleşmiştir. Bir önceki yıla göre hukuksal koruma branşında % 82,77 artışla en yüksek prim üretim değişimi olmuştur. Hayat dışı sigorta prim üretimi hayat sigortası prim üretiminden yüksektir. Ancak bir önceki yıla göre prim üretimi artışında % 35,8'lik bir oranla hayat sigortasında gerçekleşmiştir.

Tablo 3.01.01.2017-31.12.2017 arasında Sigorta Şirketlerinin Pazar Pay ve Toplam Prim Değişimleri

Sıralama	Şirket Adı	2017-12		2016-12		Değişim (%)	Reel Değişim (%)
		Toplam Üretim (TL)	Pazar Payı %	Toplam Üretim (TL)	Pazar Payı %		
1	Allianz Sigorta AŞ	5.133.666.792	11,04%	5.775.137.833	14,26%	-11,11%	-20,57%
2	Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi	4.671.409.652	10,05%	4.484.060.267	11,08%	4,18%	-6,92%
3	Axa Sigorta AŞ	2.908.210.170	6,25%	3.562.467.192	8,80%	-18,37%	-27,06%
4	Mapfre Sigorta AŞ	2.680.402.015	5,76%	2.795.018.566	6,90%	-4,10%	-14,31%
5	Aksigorta AŞ	2.635.578.800	5,67%	1.895.566.058	4,68%	39,04%	24,23%
6	Sompo Japan Sigorta AŞ	2.263.371.718	4,87%	2.236.156.139	5,52%	1,22%	-9,56%
7	Ziraat Sigorta AŞ	1.732.454.071	3,73%	1.337.859.925	3,30%	29,49%	15,70%
8	Güneş Sigorta AŞ	1.654.968.396	3,56%	1.372.978.363	3,39%	20,54%	7,70%
9	Doga Sigorta AŞ	1.491.503.094	3,21%	799.901.975	1,98%	86,46%	66,60%
10	Halk Sigorta AŞ	1.480.370.603	3,18%	1.035.484.161	2,56%	42,96%	27,74%
	İLK 10 ŞİRKET	26.651.935.312	57,31%	25.294.630.479	62,48%	5,37%	-5,86%
11	Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ	1.402.790.457	3,02%	1.084.218.601	2,68%	29,38%	15,60%
12	Eureko Sigorta AŞ	1.379.057.127	2,97%	1.234.744.140	3,05%	11,69%	-0,21%
13	Groupama Sigorta AŞ	1.226.535.556	2,64%	1.150.601.103	2,84%	6,60%	-4,75%
14	HDI Sigorta AŞ	1.095.416.168	2,36%	870.834.536	2,15%	25,79%	12,39%
15	Neova Sigorta AŞ	1.079.907.805	2,32%	1.005.998.370	2,48%	7,35%	-4,09%
16	Acıbadem Sağlık ve Hayat Sigorta AŞ	913.305.954	1,96%	739.719.962	1,83%	23,47%	10,32%
17	Ergo Sigorta AŞ	770.317.321	1,66%	821.572.371	2,03%	-6,24%	-16,22%
18	Metlife Emeklilik ve Hayat AŞ	755.789.813	1,63%	477.235.002	1,18%	58,37%	41,50%
19	Ray Sigorta AŞ	706.935.366	1,52%	568.717.685	1,40%	24,30%	11,06%
20	Allianz Yaşam ve Emeklilik AŞ	628.537.444	1,35%	457.033.105	1,13%	37,53%	22,88%
	İLK 20 ŞİRKET	36.610.528.323	78,72%	33.705.305.354	83,25%	8,62%	-2,95%

21	Ethica Sigorta AŞ	603.006.815	1,30%	210.350.997	0,52%	186,67%	156,14%
22	Anadolu Hayat Emeklilik AŞ	575.673.303	1,24%	501.400.368	1,24%	14,81%	2,58%
23	Zurich Sigorta AŞ	536.761.795	1,15%	481.003.800	1,19%	11,59%	-0,29%
24	Halk Hayat ve Emeklilik AŞ	511.784.394	1,10%	396.670.887	0,98%	29,02%	15,28%
25	Garanti Emeklilik ve Hayat AŞ	498.885.093	1,07%	409.807.946	1,01%	21,74%	8,77%
26	Cigna Finans Emeklilik ve Hayat AŞ	482.469.512	1,04%	301.817.421	0,75%	59,85%	42,83%
27	AvivaSA Emeklilik ve Hayat AŞ	471.451.927	1,01%	317.422.065	0,78%	48,53%	32,71%
28	Unico Sigorta AŞ	465.886.770	1,00%	298.607.381	0,74%	56,02%	39,40%
29	Vakıf Emeklilik ve Hayat AŞ	455.924.528	0,98%	374.074.972	0,92%	21,88%	8,90%
30	Ankara Anonim Türk Sigorta Şirketi	442.759.197	0,95%	315.022.841	0,78%	40,55%	25,58%
31	Quick Sigorta AŞ	421.254.868	0,91%	0	0,00%	0,00%	0,00%
32	Türk Nippon Sigorta AŞ	402.940.354	0,87%	275.615.154	0,68%	46,20%	30,63%
33	Gulf Sigorta AŞ	401.086.966	0,86%	313.226.834	0,77%	28,05%	14,41%
34	Aegon Emeklilik ve Hayat AŞ	380.278.345	0,82%	272.270.417	0,67%	39,67%	24,79%
35	Bereket Sigorta AŞ	232.539.595	0,50%	152.741.729	0,38%	52,24%	36,03%
36	Liberty Sigorta AŞ	229.519.476	0,49%	186.894.777	0,46%	22,81%	9,73%
37	Dubai Starr Sigorta AŞ	222.091.595	0,48%	182.367.053	0,45%	21,78%	8,81%
38	Generali Sigorta AŞ	221.441.693	0,48%	196.334.402	0,48%	12,79%	0,78%
39	BNP ParibasCardif Hayat Sigorta AŞ	221.128.505	0,48%	101.330.913	0,25%	118,22%	94,98%
40	NN Hayat ve Emeklilik AŞ	210.152.408	0,45%	143.590.004	0,35%	46,36%	30,77%
41	Koru Sigorta AŞ	201.717.762	0,43%	104.485.984	0,26%	93,06%	72,50%
42	SBN Sigorta AŞ	192.581.199	0,41%	161.861.653	0,40%	18,98%	6,31%
43	Orient Sigorta AŞ	169.683.588	0,36%	91.186.283	0,23%	86,08%	66,27%
44	BNP ParibasCardif Emeklilik AŞ	164.979.124	0,35%	149.380.014	0,37%	10,44%	-1,32%
45	Groupama Emeklilik AŞ	164.105.976	0,35%	147.762.304	0,36%	11,06%	-0,77%
46	ChubbEuropeanGroup Limited	157.364.364	0,34%	115.044.719	0,28%	36,79%	22,22%
47	Fiba Emeklilik ve Hayat AŞ	148.058.748	0,32%	47.713.280	0,12%	210,31%	177,26%
48	Allianz Hayat ve Emeklilik AŞ	128.874.252	0,28%	117.371.065	0,29%	9,80%	-1,89%
49	BNP ParibasCardif Sigorta AŞ	107.510.090	0,23%	69.470.982	0,17%	54,76%	38,27%
50	Turkland Sigorta AŞ	97.825.845	0,21%	35.090.594	0,09%	178,78%	149,09%
51	Coface Sigorta AŞ	62.950.881	0,14%	64.847.498	0,16%	-2,92%	-13,26%
52	Demir Hayat Sigorta AŞ	62.236.602	0,13%	55.687.839	0,14%	11,76%	-0,14%
53	EulerHermes Sigorta AŞ	58.466.948	0,13%	57.763.517	0,14%	1,22%	-9,56%
54	Katılım Emeklilik ve Hayat AŞ	44.733.128	0,10%	28.899.366	0,07%	54,79%	38,30%
55	AtradiusCrédito y Caución S.A. de Seguros y Reaseguros, İstanbul Şubesi	43.290.143	0,09%	36.639.830	0,09%	18,15%	5,57%
56	Türk P&I Sigorta AŞ	37.042.225	0,08%	24.668.720	0,06%	50,16%	34,17%

57	Magdeburger Sigorta AŞ	22.572.688	0,05%	443.591	0,00%	4988,62%	4446,66%
58	Mapfre Yaşam Sigorta AŞ	20.925.801	0,04%	13.264.487	0,03%	57,76%	40,96%
59	Axa Hayat ve Emeklilik AŞ	20.347.396	0,04%	28.783.734	0,07%	-29,31%	-36,84%
60	SS Atlas Karşılıklı Sigorta Kooperatifi	1.471.603	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%
61	Bereket Emeklilik ve Hayat AŞ	259.290	0,00%	576.165	0,00%	-55,00%	-59,79%
SEKTÖR TOPLAMI		46.504.563.115	100,00%	40.486.796.941	100,00%	14,86%	2,63%

Kaynak: <https://www.tsb.org.tr/resmi-istatistikler.aspx?pageID=909>

Tablo' 3'e baktığımızda hayat dışı sigorta branşında bir önceki yıla göre %11,11 daha düşük prim üretimi gerçekleştiği halde Allianz Sigorta A.Ş. 2017 yılında prim üretiminde 1. sırada yer almaktadır. Pazarın % 11,4'ünü elinde tutmaktadır. Hayat ve emeklilik branşında ise Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş. pazarın %3,2 sine elinde tutarak 1. sırada yer almaktadır. İlk 10 şirketin prim üretimi 26.651.935.31 TL ile pazarın % 57,31'ine sahiptir. Toplamda prim üretimi ise bir önceki yıla göre %14,86'lık bir artışla 40.486.796.941 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4. Yıllar itibariyle Prim Üretim Miktarları, Merkez ve bölgelerde kadrolu, sözleşmeli, part-time, full-time çalışanlar sayısı ve Değişim Oranları

Yıl	Şirket Sayısı	Prim Üretimi	Değişim %	Toplam (Şirket + Doğrudan Satış Personeli)	Değişim %
2013	62	24.229.615.735	21,72	18.153	2,47
2014	65	25.989.552.680	7,3	19.353	6,6
2015	64	31.025.897.629	19,38	19.391	0,2
2016	62	40.486.796.941	30,49	19.652	1,34

Kaynak: www.tsb.org.tr adresinden derlenmiştir. (<https://www.tsb.org.tr/resmi-istatistikler.aspx?pageID=909>)

Tablo'4 e göre prim üretimi yıllar itibariyle artış gösterdiğini ve en yüksek prim üretim oranının bir önceki yıla %30,49'luk bir artışla 40.486.796.941 TL'lik üretim ile 2016 yılında olduğu görülmektedir. Şirketlerin genel müdürlük ve bölge müdürlüğü çalışan (Şirket + Doğrudan Satış Personeli) sayısı 2014 yılında bir önceki yıla göre %6,6'lık bir artış gösterirken sonraki yıllarda artışın çok düşük olduğu gözlemlenmektedir.

Sigma'nın raporuna göre Türkiye'de 2016 yılından askeri darbe teşebbüsü sonucunda sigorta sektöründeki büyümenin yavaşladığını söylemiştir. (https://www.tsb.org.tr/images/Documents/Teknik/sigma3_2017_en.pdf)

Sigorta yoğunluğu ve penetrasyonu gelişmekte olan piyasalarda, 2016 yılında 30 uncu sıradayız. (https://www.tsb.org.tr/images/Documents/Teknik/sigma3_2017_en.pdf Swiss Re Institute sigma No 3/2017 37)

2016 yılında Türkiye prim üretiminde 13085 milyon USD'lık prim üretimi ile dünyada 36'ncı Avrupa'da 18'inci sırada yer almaktadır ve dünyadaki toplam prim tutarının yüzde 0.28'ini oluşturmaktadır.

2016 yılında Türkiye Hayat prim üretiminde 1644 milyon ABD Doları prim üretimi ile dünyada 47'inci Avrupa'da 22'inci sırada yer almaktadır ve dünyadaki toplam prim tutarının yüzde 0.06'sını oluşturmaktadır.

2016 yılında Türkiye Hayat Dışı prim üretiminde 11440 milyon USD'lık prim üretimi ile dünyada 22'inci Avrupa'da 11'inci sırada yer almaktadır ve dünyadaki toplam prim tutarının yüzde 0.54' ünü oluşturmaktadır.

2016 yılında sigorta primlerinin GSYİH'ya oranı toplamda % 1,55, hayat branşında % 0,19, Hayat Dışı branşda ise % 1,36'dır. Dünya'da 73'üncü sırada, Avrupa'da 28'inci sırada yer almaktadır.

Tablo 5.2016 yılında Sigorta Prim Üretiminde ilk 10 ülke prim üretimi ve dünyadaki Pazar oranı

Sıralama	Ülke	Prim Büyüklüğü (Milyon ABD Doları)		Değişim %		Dünya Pazarındaki Payı
		2016	2015	Nominal USD	Enflasyon Düzenlemesi	
1	ABD	1.352.385	1.318.485	2,6	1,3	28,58
2	Japonya	471.295	448.611	5,1	-5,1	9,96
3	Çin Halk Cumhuriyeti	466.131	386.500	20,6	20,5	9,85
4	İngiltere	304.208	328.883	-7,5	3,7	6,43
5	Fransa	237.644	238.011	-0,2	-0,1	5,02
6	Almanya	215.021	214.494	0,2	0	4,54
7	Güney Kore	170.862	164.997	3,6	1,7	3,61
8	İtalya	162.383	167.736	-3,2	-2,8	3,43
9	Kanada	114.523	114.420	0,1	2,3	2,42
10	Tayvan	101.445	95.979	5,7	5,6	2,14
Toplam		3.595.897	3.478.116	2,7	2,71	75,98

Kaynak: https://www.tsb.org.tr/images/Documents/Teknik/sigma3_2017_en.pdf

Swiss Re Institute sigma No 3/2017 raporuna göre Dünya'da toplam prim üretimi 2015 yılında 459.7680 milyon ABD Doları iken 2016 yılında 473.2188 milyon ABD Dolarına yükselmiştir. Nominal değişim % 2,9, Enflasyon düzenlemesi ile bu değişim % 3,1 olarak değişmiştir.

Tablo'5e göre ABD doları bazında sigorta prim üretiminde ilk 10'da yer alan ülkelere yer verilmiş olup ilk sırada 1.352.385 dolar prim üretimi ile dünya sigorta pazarının %28,58'lik kısmını elinde tutan Amerika Birleşik Devletleri olduğu görülmektedir. İkinci sırada 471.295 dolar prim üretimi ve % 9,96'lık Pazar payı ile Japonya, üçüncü sırada ise 466.131 dolarlık prim üretimi ve % 9,85'lik pazar payı ile Çin Halk Cumhuriyeti'nin yer aldığı görülmektedir.

3.SİGORTA ARACILARI

Ülkemizdeki sigorta araçları Sigorta Acenteleri ve Brokerlerdir. Ülkemizce acentelik faaliyetinde bulunacak gerçek ve tüzel kişiler ile brokerlik faaliyetinde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerde aranacak olan şartlar 5684 sayılı sigortacılık kanunu ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda belirtilmiştir. Ayrıca Sigorta Acenteleri Yönetmeliği ile Sigorta Brokerleri yönetmeliği ile işleyişi ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Ancak son yıllarda yaşanan ekonomik gelişmeler, sigorta suiistimalleri, iyi yapılmamış risk analizleri, yeterli donanımına sahip personelin sigorta ettiren ve sigortadan faydalanan kişileri yeteri

kadar bilgilendirme yapmamalarından kaynakları olarak bazı sigorta branşlarında zararlar ortaya çıkmış ve sigorta şirketleri bu zararları en az seviyede atlatabilmek için sigorta acentelerinin komisyonlarını düşürme yoluna gitmişlerdir.

Sigorta ve Reasürans brokerleri derneğinin yapmış olduğu araştırmaya göre prim üretimi göre acente dağılımı şu şekilde gösterilmektedir. (Türkiye sigorta aracıları değerlendirme raporu özet beyan dökümü,2015)

Tablo 6. Prim Üretimine Göre Acente Dağılımı

Acente Sayısı	Yıllık Prim Üretim Aralığı	Toplam Acente Sayısı İçerisindeki Oranı	Toplam Sigorta Pazar Payı (tahmini)*
92	10 milyon TL ve üzeri	0,50%	5,40%
243	5-10 milyon TL arası	1,30%	6,60%
3.208	1-5 milyon TL arası	17,50%	33,80%
2.861	0,5-1 milyon TL arası	15,60%	7,80%
2.810	0,25-0,5 milyon TL arası	15,30%	3,30%
4.862	0,25 milyon TL'den aşağı	26,50%	2,80%
4.258	Üretimi olmayan	23,20%	-
Toplam			
18.334	Tüm Acenteler	100%	59,80%

*Tahmini Pazar payı, ilgili acentelerin ortalama sigorta primi yaklaşık olarak tahmin edilerek bulunmuştur. Buna göre prim üretim miktarına göre acentelerin büyükten küçüğe sırasıyla 15 milyon, 7 milyon, 2,7 milyon, 0,7 milyon, 0,3 milyon ve 0,15 milyon TL prim ürettiği varsayılmıştır.

Kaynak: <http://www.sbd.org.tr/tr/basinodasi/Yayin2015.pdf>

Tablo 6'deki veriler incelendiğinde, 92 acentenin 10 milyon TL ve üzeri prim üretimi yaptığını ve acentelerin prim üretme pazarında ise % 5,4 lük paya sahip olduğu görülmektedir. 243 acente ise 5-10 milyon TL arası prim üretimi gerçekleştirdiğini ve acentelerin prim üretme pazarında ise % 5,4 lük paya sahip olduğu görülmektedir. Önemli bir sayıda yani 4.258 sayıda acentenin üretimi olmadığı görülmektedir ki bu oran oldukça yüksektir. Bu acentelerin yapısal sorunlardan kaynaklı, mevzuat sınırlamalarından ve sigorta bilinci eksikliği gibi nedenlerden dolayı acente sayılarında yüksek prim üreten işletmelerin sayısı oldukça az durumdadır.

SONUÇ

Ülkemizde sigortacılık sektörü her geçen gün ivme kazanmaktadır. Prim üretimi artarken istihdam ise aynı oranda artmamaktadır. Bunun temel nedenleri sigorta bilincinin artması, risk seçimi ve analizinin geçmişe göre daha iyi yapılıyor olmasından ve yapılacak birçok işin dijital sigortacılık faaliyetleri ile yapılıyor olmasındandır. Sektörde yabancı sermaye ağırlıklı şirketler ağırlıktadır. Tekafül sigortacılık ile ilgili katılım sigortacılığı çalışma usul ve esasları hakkında yönetmelik çıkarılmıştır. Bu yönetmeliğe göre katılım sigortası şu şekilde tanımlanmıştır: (Katılım Sigortacılığı Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/09/20170920-7.htm> 2017)

“Katılımcıların kendileri ile diğer katılımcıların tazminat ve/veya birikim ödemelerine ilişkin taleplerinin karşılanmasını teminen oluşturulan risk fonuna katkıda buldukları, söz konusu fonun sigortacılık faaliyeti yapmasına izin verilmiş bir sigorta şirketi tarafından katılım finans ilkelerine uygun olarak yönetildiği ve ortak risk paylaşımı ile dayanışma esaslarına dayanan sigorta türünü” diye ifade edilmiştir.

Tekafül sigortacılık alanında faaliyette bulunan sigorta şirketlerinin prim üretimlerinin düşüklüğünün nedenleri yeteri kadar bu alanda sigorta şirketinin olmayışıdır. Toplumun önemli bir kısmı dini inanışları gereğince faiz olgusundan dolayı sigortaya yanaşmamaktadır. Tekafül sigortacılığının özü ise toplanan primlerin faiz dışı enstrümanlarda değerlendirilmesidir.

İslami sigortacılık alanında faaliyette bulunan sigorta şirketi sayısı da artacaktır. Sigortacılık eğitim merkezi tarafından daha önceden konvansiyonel sigortacılık şeklinde faaliyette bulunacak sigorta şirketlerinde katılım sigortacılığı satış işlemlerini gerçekleştirecek teknik personel için katılım sigortacılığı eğitimine katılmaları gerekli kılınmıştır.

Sigorta acenteleri levhaya kayıt ücreti 1 Ocak 2018-31 Aralık 2018 tarihleri arasında 12.000 TL, aidat ücreti ise yine aynı tarihler için 85 TL olarak belirlenmiştir. (<https://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=2604&lst=DuyurularListesi>) Levha kayıt ücretinin yüksek oluşu özellikle yeni sigorta acente açacaklar için bir külfet oluşturmaktadır. Hazine Müsteşarlığı tarafından Trafik sigorta primlerine tavan fiyat uygulaması getirilmiştir.

Sigorta acentelerinin T.C. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının desteklerinden artık faydalanabiliyor olmaları acenteleri büyük oranda finansman desteği sağlayacak ve acentelerin daha profesyonel ve kurumsal hale gelmelerinin yolunu açacaktır.

Döviz kurlarındaki artışlar özellikle yabancı para cinsinden yapılan sigorta sözleşmelerini olumsuz yönde etkileyecektir. Veri madenciliğini sigorta şirketlerinde kullanmayı başaranlar risk seçimi ve yönetiminde ve sigorta prim hesaplamasında daha sağlıklı bir seçim yapabileceklerdir.

KAYNAKÇA

- Kayaköy Taş, M. (2015). Dünya sigorta pazarında Türkiye'nin yeri. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (27), 133-148
- Özüdoğru, H. (2017). Türkiye Sigortacılık Sektörünün Değerlendirilmesi. Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi, 4(1), 38-47
- Saka, E. (2017). Türkiye'de Sigortacılık Faaliyetleri ve Bankasürans. *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 33-52.
- Sezal, L. (2017). Türkiye Sigortacılık Sektörünün Değerlendirilmesi Ve Faizsiz Sigortacılık Sisteminin Uygulanabilirliği. *Journal of International Social Research*, 10(52).
- Yurdakul, M., & Dalkılıç, N. (2016). SİGORTACILIK SEKTÖRÜNDE DİJİTAL ÇAĞ. *Dumlupınar University Journal of Social Science/Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (50).
- Katılım Sigortacılığı Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik, (2017, 20 Eylül). Resmi Gazete (Sayı: 30186). Erişim Adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/09/20170920-7.htm>
- Türk Ticaret Kanunu, (2011, 13 Ocak). Resmi Gazete (Sayı:27846). Erişim Adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>
- <http://www.sbd.org.tr/tr/basinodasi/Yayin2015.pdf>
- (<https://www.tsb.org.tr/resmi-istatistikler.aspx?pageID=909>)
- (https://www.tsb.org.tr/images/Documents/Teknik/sigma3_2017_en.pdf)
- https://www.tsb.org.tr/images/Documents/Teknik/sigma3_2017_en.pdf Swiss Re Institute sigma No 3/2017 37
- <https://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=2604&lst=DuyurularListesi>